

Gülüstan Kılıç KOÇYİĞİT
Muş Milletvekili
Halkların Demokratik Partisi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'ye sığınan Suriyeli göçmenler ile başka ülkelerden gelen sığınmacı ve göçmenlerin son dönemlerde yaşamış oldukları hak ihlalleri artmıştır. Bu sebeple, göçmen ve sığınmacılara karşı artan hak ihlallerinin son bulması adına gerekli tedbirlerin alınması, şiddete maruz kalan göçmen ve sığınmacılara yönelik insani ve hak temelli politikaların belirlenmesi, ulusal ve uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülüklerin eksiksiz bir şekilde uygulanması ve nefret suçlarına yönelik etkili mücadele yöntemlerinin işletilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim. **07/10/2020**

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Muş Milletvekili

Colburn

GEREKÇE ÖZETİ

Savaş ve şiddet sebebiyle ülkelerini terk edip Türkiye'ye sığınmak zorunda kalan Suriyeli göçmenlerin yaşamış oldukları ayrımcılık ve insan hakkı ihlalleri hukuksal alanda görülmeyen ve çözümsüz bırakılan bir sorun olarak durmaktadır. Özellikle Suriyeli göçmenlere yönelik ırkçı saldırı ve nefret söylemlerine her gün bir yenisi eklenmektedir. Buna karşın Suriyeliler başta olmak üzere yabancı ülkelere Türkiye'ye gelen göçmenlere yönelik işlenen nefret cinayetleri ve nefret suçlarında gerekli kamuoyu tepkisinin oluşmadığı konuya sadece hak temelli çalışan bazı STK'lar tarafından tepki gösterildiği görülmektedir. Suriyeli göçmenlerin yaşamış oldukları hak ihlalleri karşısında Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve Geçici Koruma Yönetmeliği yeterli koruma önlemleri içermemekte ve statü konusunda boşluklar yaratmaktadır. 1951 Tarihli Cenevre Konvansiyonu olarak da bilinen 'Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin Sözleşme' Türkiye açısından üç farklı çekince ile taraf olunan bir sözleşmedir. Türkiye'nin çekince koyduğu coğrafi konum şartı ülkede bulunan Suriyelilerin mülteci statüsüne erişmelerini engellemektedir. Bu açıklamalardan hareketle tüm kamu kurum ve kuruluşlarının savaş ve şiddetten kaçıp Türkiye'ye sığınan Suriyeli göçmenler ile başka ülkelere gelen sığınmacı ve göçmenlerin yaşadıkları hak ihlalleri konusunda görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Etkili soruşturma mekanizmasının Türkiye'deki yabancı statüsünde bulunan kişilerin yaşadığı hak ihlalleri ve maruz kaldıkları nefret suçlarında da etkin olarak işletilmesi gerekmektedir.

GEREKÇE

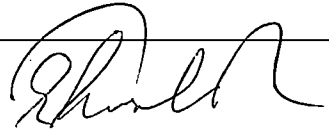
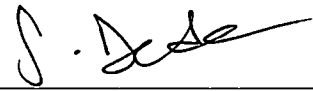
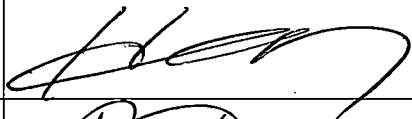
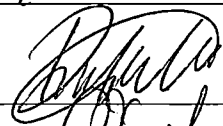
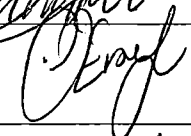
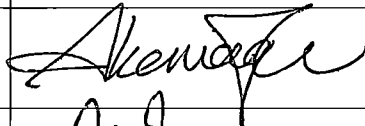
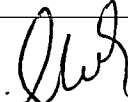
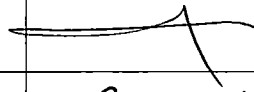
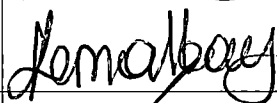
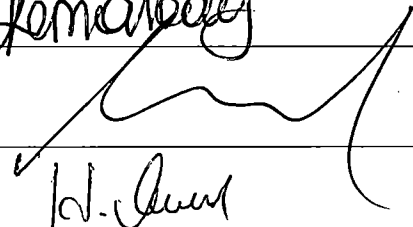
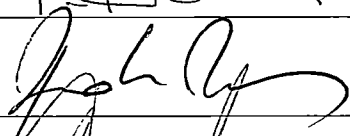
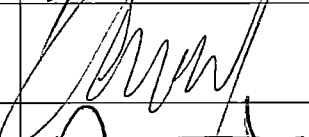
Belli sebepler doğrultusunda bir ülkeye sığınanların hukuki statüleri o ülkede kaldıkları sürece kendilerine tanınan hak ve yükümlülükleri belirlemektedir. Fakat Türkiye’ye sığınan

Suriyeliler için durum 2011’de başlayan Suriye iç savaşından bu yana netleşmemiştir. 2011 yılında başlayan Suriye iç savaşı Suriyelilerin çeşitli ülkelere göç etmelerini zorunlu kılmıştı. Türkiye’de kayıt altına alınan Suriyeli sığınmacıların sayısı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün verilerine göre 2019 Temmuz ayı itibarıyla 3 Milyon 630 bin 575’dir. Bunlara ek olarak Suriyeli oldukları için; işe alınmayan, alınsa bile düşük ücretlerle kayıt dışı çalıştırılan yüz binlerce Suriyeli bulunmaktadır. Sivil Toplum Örgütü Norveç Mülteci Konseyi’nin araştırmasına göre, Covid-19 pandemisinin başlangıcından bu yana Dünya genelinde yaşanan çatışmalar nedeniyle evlerini terk etmek zorunda kalan mültecilerin aynı zamanda yaklaşık yüzde 77’sinin işini veya gelirini de kaybettiği yönündedir.

Geçtiğimiz hafta, Suriye vatandaşı olan bir ailenin Ceylanpınar’a geçtikleri sırada gözaltına alındıkları ve karakolda çıplak aramaya maruz bırakıldıkları ayrıca paralarının gasp edildiğine yönelik bilgiler basında yer almıştı. İnsan Hakları Derneği Mardin Şubesi tarafından aileye hukuki destek sunulmuş ve soruşturma başlatılmıştı. Hukuki olarak aileye destek sunan avukatların ve ailenin yaptığı açıklamalara göre bu olayların benzeri Mardin sınır hattında çok kez yaşanmaktadır. Yine benzer bir saldırı Adana’da yaşanmıştır. Adana’da bulunan maske üretim fabrikasında çalışan Suriyeli işçilere yönelik yapılan ırkçı saldırı sosyal medya hesapları üzerinden paylaşılmıştır. Paylaşılan görüntülerde bir işçinin kanlar içinde yerde yatar vaziyette olduğu ve ardından araba ile hastaneye yetiştirilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Türkiye’de geçici koruma statüsü ile bulunan yabancılar ile Pakistan, Afganistan ve Suriye’den yola çıkarak Türkiye üzerinden Avrupa’ya geçmek isteyen göçmenler seslerinin duyulmasını istemektedirler. Van’dan Bitlis’in Tatvan ilçesine geçen oradan da Avrupa ülkelerine geçmek için çare arayan göçmenler yollarda sürekli taciz ve tehdit edildiklerini, aç ve susuz şekilde günlerce yolda kaldıklarını belirtmektedirler. Van’da özellikle son bir yıl içerisinde yaşanan göçmen can kayıpları durumun vahametini ortaya koymaktadır. 4 Ekim tarihinde Van ilinde Jandarmalar tarafından durdurulan bir minibüste 72 göçmenin bulunduğu, araçtaki sıkışıklık ve havasızlıktan dolayı iki göçmenin hayatını kaybettiği basına yansımıştır. Konu hakkında Van Cumhuriyet Başsavcılığı’nın soruşturma başlatıldığı belirtilmişse de aynı yıl içinde yaşanan benzer ölüm olaylarında görüldüğü gibi tek başına soruşturma başlatılması bir işe yaramamaktadır. Bu konuda olayların olağanlaşmasının önüne geçilmesi, Van, Ağrı gibi sınır illerinin ‘mülteci mezarlığı’ olarak yer etmemesi ve bu tür can kayıplarının önüne geçecek politikaların üretilmesini zorunluluk haline gelmiştir.

Tüm bu nedenlerle savaş ve şiddetten kaçıp Türkiye’ye sığınmak zorunda kalan Suriyeli göçmenler ile başka ülkelere gelen göçmen ve sığınmacıların ırkçı saldırılara karşı korunması için acil bir eylem planının hazırlanması insani, vicdani ve yasal bir sorumluluktur. Başta yaşam hakkı olmak üzere göçmenlerin sağlık, eğitim, barınma ve güvenlik gibi haklarının yasalarla güvence altına alınması gerekmektedir. Salgın günlerinde; Geri Gönderme Merkezlerinde, kamplarda ve gözaltı merkezlerinde yaşanan işkence ve darp gibi suçların araştırılarak sorumluların açığa çıkartılması, mülteci ve göçmenlerin kayıtlı olup olmadığına bakılmaksızın sağlığa erişim önündeki tüm engellerin ortadan kaldırılması ilk yapılacaklar arasındadır. Ayrıca Suriyeli göçmenlerin yaşadığı ekonomik sorunların giderilmesi için sosyal ve ekonomik desteklerin verilmesi de hayati önemdedir. Türkiye’nin çekincesiz taraf olduğu insan hakları belgelerine uygun hareket etmesi ve insan hak ve özgürlükleri temelinde politikaların üretilmesi bu politikalara işlerlik kazandıracak mekanizmaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırma Komisyonunun kurulması elzemdir.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	
3	HABİP EKSİK	İĞDIR	
4	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
5	OYA ERSOY	İSTANBUL	
6	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
7	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
8			
9	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
10	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
11	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
12	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
13	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
14	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
15	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
16	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
17	PERO DUNDAR	MARDİN	
18	RIDVAN TURAN	MERSİN	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	